

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI FANLAR AKADEMIYASI
MINTAQAVIY BO‘LIMI
XORAZM MA‘MUN AKADEMIYASI**

XORAZM MA‘MUN AKADEMIYASI AXBOROTNOMASI

Axborotnoma OAK Rayosatining 2016-yil 29-dekabrdagi 223/4-son qarori bilan biologiya, qishloq xo‘jaligi, tarix, iqtisodiyot, filologiya va arxitektura fanlari bo‘yicha doktorlik dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan

2024-6/4

**Xorazm Ma‘mun akademiyasi axborotnomasi
2006 yildan boshlab chop qilinadi**

Xiva-2024

Bosh muharrir:

Abdullayev Ikram Iskandarovich, b.f.d., prof.

Bosh muharrir o‘rinbosari:

Hasanov Shodlik Bekpo‘latovich, k.f.n., k.i.x.

Tahrir hayati:

Abdullayev Ikram Iskandarovich, b.f.d., prof.
Abdullayeva Muborak Maxmusovna, b.f.d., prof.
Abduhalimov Bahrom Abduraximovich, t.f.d., prof.
Agzamova Gulchexra Azizovna, t.f.d., prof.
Aimbetov Nagmet Kalliyevich, i.f.d., akad.
Ametov Yakub Idrisovich, d.b.n., prof.
Babadjanov Xushnut, f.f.n., prof.
Bobojonova Sayyora Xushnudovna, b.f.n., dos.
Bekchanov Davron Jumanazarovich, k.f.d.
Buriyev Xasan Chutbayevich, b.f.d., prof.
Gandjayeva Lola Atanazarovna, b.f.d., k.i.x.
Davletov Sanjar Rajabovich, tar.f.d.
Durdiyeva Gavhar Salayevna, arx.f.d.
Ibragimov Baxtiyor To‘laganovich, k.f.d., akad.
Izzatullayev Zuvayd, b.f.d., prof.
Ismailov Is‘haqjon Otabayevich, f.f.n., dos.
Jumaniyozov Zoxid Otaboyevich, f.f.n., dos.
Jumanov Murat Arepbayevich, d.b.n., prof.
Kadirova Shaxnoza Abdulkalilovna, k.f.d., prof.
Qalandarov Nazimxon Nazirovich, b.f.f.d., k.i.x.
Karabayev Ikramjan Turayevich, q/x.f.d., prof.
Karimov Ulug‘bek Temirbayevich, DSc
Kurbanbayev Ilhom Jumanazarovich, b.f.d., prof.
Kurbanova Saida Bekchanovna, f.f.n., dos.
Qutliyev Uchqun Otoboyevich, f-m.f.d.
Lamers Jon, q/x.f.d., prof.
Maykl S. Enjel, b.f.d., prof.
Maxmudov Raufjon Baxodirovich, f.f.d., k.i.x.
Mirzayev Sirojiddin Zayniyevich, f-m.f.d., prof.
Mirzayeva Gulnara Saidarifovna, b.f.d.

Pazilov Abduvayeit, b.f.d., prof.
Razzaqova Surayyo Razzoqovna, k.f.f.d., dos.
Ramatov Bakmat Zaripovich, q/x.f.n., dos.
Raximov Raxim Atajanovich, t.f.d., prof.
Raximov Matnazar Shomurotovich, b.f.d., prof.
Raximova Go‘zal Yuldashovna, f.f.f.d., dos.
Ro‘zmetov Baxtiyar, i.f.d., prof.
Ro‘zmetov Dilshod Ro‘zimboyevich, g.f.n., k.i.x.
Sadullayev Azimboy, f-m.f.d., akad.
Salayev San‘atbek Komilovich, i.f.d., prof.
Saparbayeva Gulandam Masharipovna, f.f.f.d.
Saparov Kalandar Abdullayevich, b.f.d., prof.
Safarov Alisher Karimjanovich, b.f.d., dos.
Sirojov Oybek Ochilovich, s.f.d., prof.
Sobitov O‘lmasboy Tojxmedovich, b.f.f.d., k.i.x.
Sotipov Goyipnazar, q/x.f.d., prof.
Tojibayev Komiljon Sharobidinovich, b.f.d., akad.
Xolliyev Askar Ergashevich, b.f.d., prof.
Xolmatov Baxtiyor Rustamovich, b.f.d.
Cho‘ponov Otanazar Otojovich, f.f.d., dos.
Shakarboyev Erkin Berdikulovich, b.f.d., prof.
Ermatova Jamila Ismailovna, f.f.n., dos.
Eshchanov Ruzumboy Abdullayevich, b.f.d., prof.
O‘razboyev G‘ayrat O‘razaliyevich, f-m.f.d.
O‘rozboyev Abdulla Durdiyevich, f.f.d.
Hajiyeva Maqsuda Sultonovna, fal.f.d.
Hasanov Shodlik Bekpo‘latovich, k.f.n., k.i.x.
Xudayberganova Durdona Sidiqovna, f.f.d.
Xudoyberganov Oybek Ikromovich, PhD, k.i.x.

Xorazm Ma‘mun akademiyasi axborotnomasi: ilmiy jurnal.-№6/4 (115), Xorazm Ma‘mun akademiyasi, 2024 y. – 498 b. – Bosma nashrning elektron varianti - <http://mamun.uz/uz/page/56>

ISSN 2091-573 X

Muassis: O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi mintaqaviy bo‘limi – Xorazm Ma‘mun akademiyasi

МУҲРАҶА
FILOLOGIYA FANLARI

Abdullayeva G. Bolalar she'riyatida lirik qahramon ifodasi	7
Abdullayeva G.N. Vafo va xiyonat ziddiyati	9
Abdullayeva P.U. Ellipsis va substitutsiya hodisalari	12
Abdurahmonova H.Yu., Nishonov P.P. XIX asrda fransuz adabiyoti: qishloq turmush tarzi manzaralari va adabiy tendensiyalar	15
Abdurakhmonova A. Clarity counts: avoiding ambiguity through proper punctuation	17
Abdusagatova F. Radio eshittirishdagi yangi yo'nalishlar - davr talabi	20
Abmadova M.I. O'zbek va ingliz tillaridagi diplomatik terminlarning qiyosiy tahlili	23
Ahmadiyeva S.M., Shavkatova N.Z. Pragmatonimlarda stilistik vositalarning qo'llanilishi	25
Ahmadjonov M.A. O'zbekiston bosma nashrlari va blogosferasida bank-moliya mavzusining talqini: xususiyatlar, ziddiyatlar va tendensiyalar	28
Ahmadzade O. Functional styles of the Azerbaijani literary language of the XIX and early XX centuries in the researches of academician Tofiq Hajiyev	31
Akhmedova S.H., Bafoyeva D.D. Linguistic and cultural characteristics of english and uzbek proverbs	34
Alimova K.M. Postmodernizm davri kampus romanlari poetikasi	36
Allaberganova R., Maxmudov R. Qadimgi turkiy qavmlardagi ayrim shaxs nomlarining antroposentrik tadqiqi	40
Allayev Z.M. Development of oneirosphere in traditional China	43
Aliyeva Z.A. Ornitonim komponentli frazeologik birliklarda portrativ ma'nolarining kognitiv xususiyatlari	46
Alqarov N.A. Investigating Utopian and Dystopian Motifs within Germanic and Romantic Literary Traditions	48
Amonov H.H., Raximova G. Pahlavon Mahmud she'riyatida ilm-ma'rifat afzalliklari va nodonlikning illatlari talqini	52
Amonova Z.Q., To'rayeva M.T. Alisher Navoiy lirikasida ma'shuqa uzvlarining badiiy talqinlari	55
Amonov U.S., Saparova Sh.R. Sadridin Ayniy bolalar adabiyotining asoschisi	59
Anvarova S.M. Translating names of uzbek national clothes into english language	62
Atadjanova S.A. "Zubdatu-t-tavorix" asari she'riy shakllaridagi ma'naviy san'atlar	64
Ataniyazova D. Sh. Pragmatical characteristics of english and uzbek proverbs with food components	67
Ataxanova V.R. «Kitobi dadam qo'rqu» va Xorazm dostonlarining motivlar tizimi bo'yicha tahlili	70
Avezova A.M. Abdurahmon Jomiy va Alisher Navoiyning "Layli va Majnun" dostonlari qiyosiy adabiyotshunoslik aspektida	72
Axmadaliyeva S.M. Onomastik ko'lam va unda pragmatonimlarning o'rni	75
Axtamova B.A. S.Ayniyning "Doxunda" asarida nutqiy mulqotning sotsiopragmatik xususiyatlari	78
Azamatova G.S. Category of number in german language	81
Babajanova L.J. Bilingual teaurus yaratishda muammo va qiyinchiliklar. O'zbek va ingliz tillardagi fe'llarning valentlik munosabati masalalari	84
Babayeva P.T. Lexical-semantic features of onomastic units and points of development in fiction	87
Bakhronova B. The ways of improving note-taking skills in sequential translation	89
Baxranova D.U., Qarshiyeva L.Z. Fe'l so'z turkumiga oid so'zlarda polisimiyaning hosil bo'lishi	92
Baymuratova X.A. "Firdavs ul-iqbol" asarida qo'llangan ayrim kosmonimlar xususida	96
Berdibekova H.M. O'zbek tilidagi falsafiy terminlarni ta'limiy korpusda teglash masalasi	99
Boboxonova S.X. Nemis va o'zbek tillarida hozirgi -kelasi zamoni o'rgatishning metodikasi	102
Botirbayeva Z., Bahodirova F. Giperbola (mubolag'a san'ati)ning reklamadagi o'rni	104
Burxanova M.M. Hid konseptining verballashuvi	108
Choriyev U. Jadid ma'rifatparvarlari yaratgan darsliklarning ilmiy ahamiyati	110
Davlatnazarov D.R. "Go'ro'g'lining tug'ilishi" dostonining versiyalaridagi antroponimlarning farqlanishi	113
Djalilova D.Z. "Javzo" romanida malikalar obrazi tahlili	116
Do'smatov S. Hamadoniy va Hariiy maqomalarining o'ziga xosliklari	118
Egamnazarova D.Sh. Analyzing syntactic deviations through patterns, purposes, and perceptions	121
Ergashev D. Translation of terms as key units of a special text	123

Ergasheva X. Qishloq xo'jaligiga oid atamalarning leksik-semantik xususiyatlari	126
Eshqobilova O. Ingliz va o'zbek tili so'z birikmalari tuzilishining konseptual-kognitiv tasviri va matn shakllantirish imkoniyatlari	128
Fayzullayeva R. Ilk yozma manbalardagi vatan talqinining Sirojiddin Sayyid ijodiga ta'siri	131
Gafurova S.U. "Tavorixi guzida – Nusratnoma" asarida qo'llangan etnonimlar	134
Ganiyeva Sh., Dadajonova M. Topishmoqlarda narsa-predmet nomlarining yashirin ifodasi va uni o'qitish masalalari	137
Hakimjonova R. Tushbitiklarda arxetip obrazlar	140
Ibragimova I.A. Olamning individual lisoniy manzarasi tushunchasi	144
Ibragimova I.A. Til va tafakkurning birlashtiruvchilik xususiyati	146
Israil M. Qayta qurish davridagi o'zbek gazeta matnlarining lisoniy-uslubiy jihatlari: sotsiolingvistik yondashuv	149
Jabborova Z.M. Jahon va o'zbek tilshunosligida publisistik uslub va uning turlari	153
Jalilova M.Z. To'y-marosim nomlarini bildiruvchi ayrim etnografizmlar xususida	156
Jo'rayeva N.Sh. Evfemizm, yohud yumshoq muomala fransuz ayollari talqinida	159
Jumanazarova N. Xiva toponimining kelib chiqishi	161
Husanova D. Points of intersection and differences in the fields of lexical synonymy and graduonomy	164
Karshieva Sh.Sh. Criteria for formation of innovative speech units in english and uzbek languages	167
Kiryigitova N. Amir Temur obrazining badiiy ijodda yoritilishi	169
Komilova G.T. Linguoculturological analysis of gender characteristics in uzbek artistic speech	172
Kurbanova I.Sh. Ingliz va o'zbek tillarida morfologik usulda yasalgan temir yo'l terminlari	175
Kuryozova D., Yodgorova N. Shermuhammad Munis tarjimasidagi "Ravzatu-s-safo" asarida qo'llanilgan ayrim eroniy leksik birliklar tahlili	177
Liu Likun Classification and characteristics of modern chinese color words	181
Madaminova D.B. Isajon Sultonning "Bilga xoqon" romanida maqollardan foydalanish mahorati	185
Madieva M.Yu. Cultural features of brand names	187
Mamajonov M.Yu. Ishtirokchilar xususiyatlariga ko'ra muloqotning psixolingvistik o'rganish tarixi	191
Masharipov M.M. Mahmudxo'ja Behbudiy publitsistikasida semantik okkazonalizmlarning nutqiy voqelanishi	193
Mavlonov A. L. Vilderning "Preriyadagi kichkina uy" asarida tarixiy janr xususiyatlarining davr va insonlar, ko'chmanchi oila munosabatlari tasviri orqali ifodasi	197
Maxammatova F. Abdulla Qahhor uslubidagi ayrim o'ziga xosliklar haqida mulohazalar	199
Maxmitova D.S. Alisher Navoiy asarlarida insoniy fazilatlar haqida	202
Maxmudov R., Matkarimova G. Ingliz va o'zbek tillaridagi ayrim fitonimik frazeologizmlarning qiyosiy tahlili	205
Maxmudov R., Yusupova S. Dunyo xalqlaridagi allalarning lingvokulturologik xususiyatlari	209
Meylieva G.M. Teaching terminology in language for specific purposes	212
Muhammadiyeva N.X. O'zbek tilshunosligida terminologik tizim tahlilining asosiy tamoyil va yo'nalishlari	214
Muhammadiyeva Sh.A. Ayol va erkak obrazlarining shakllanishida ingliz va o'zbek til madaniyatidagi ekstralingvistik faktorlar	217
Murodova A.X. O'zbek va turk tillarida "boylik" konseptini ifodalagan frazeologik iboralar	219
Mustafayeva M.B. Ingliz tilidagi modal so'zlarning semantik xususiyatlari	224
Muxiddinova S.A. Til va madaniyatning hozirgi zamon tilshunosligidagi talqini	226
Naimjonova I.M. Tilshunoslarning "maydon" hamda "semantik maydon" tushunchasiga turlicha yondashuvlari	230
Najmiyeva P.T. Yapon tilidagi qo'shimchalar vazifalarining umumiy tasnifi va ularning o'zbek tilidagi qo'shimchalar vazifalari bilan qiyosiy tahlili	232
Nazarova D.B. O'zbek tili ish yuritish uslubining tasniflanishi	235
Nazarova Z.K. The study of english somatic phraseology with uzbek language	238
Niyazova D.F. Relationship between speech theory and speech acts	240
Nuraliyev G'.Q. Taqlid so'zga yuklangan ma'no	243
Nuritdinova R. Sotsiolingvistika sohasi	246
Odinayeva N.L., Norqulova M. The depiction of female main characters in the novel "gone with the wind" by margaret mitchell	248

Otajonova D.B. Shaxs omiliga yo'naltirilgan antroposentrik tahlil	251
Qalandarov Sh. Boshlang'ich sinf darsliklaridagi ertak namunalarining lingvopoetik tahlili	254
Qalandarov Sh. Ertak janr xususiyatlari	256
Qarshiyeva Sh.Sh. Ingliz va o'zbek tillarida innovatsion iqtisodiy nutqiy birliklarning struktur tahlili	259
Qodirjonova I.B. O'zbek adabiyotida yetim obrazi va yetimlik motivining vujudga kelishi va ularning tadriji	262
Qodirova M.S. Tohir Malikning "Alvido bolalik" asarida qo'llangan parantez birliklar tahlili	266
Qosimova X.O. Turli tizimdagi tillarda kirish bo'laklar va ularni ifodalovchi sintaktik vositalar	270
Rabieva M.G. Speech norm and dysphemia	272
Radjabkulov O.R. Evfemizmlar va ularning shakllanish turlari	275
Ruzimatova G.Sh. O'zbek bolalar she'riyatida ruhiyat tasvirining badiiy talqini	279
Ruzmatova N.N., Jurayeva I.A. Adequacy and equivalency issues in translation	282
Safarova Sh.A. "Hayrat ul-abror" dostonida "me'roj" tasviri	284
Safarova Z.T., Narzulloeva M.N. Charlz Dikkensning "Oliver Twist" romanida bolalarga nisbatan adolatsizlikning tasviri	287
Saparova Sh.R. Bolalar adabiyotini o'qitishda Sadridin Ayniy hayoti va ijodiga murojaat	289
Sapayeva V., Maxmudov R. Qadimgi yunon-rim tillaridan o'zlashgan ayrim arxitektura-qurilish atamalarining etimologik tadqiqi	291
Saydalieva A.E. Irony and literary theory	294
Seytniyazova G.M. Shoir S.Ibragimov she'rlarida tasvir va ularning badiiy tarjimalarda takrorlanishi	296
Shaxobiddinova Sh.M. Asosiy tushunchalarning kontseptual maydonlarini modellashtirish	302
Sharipova D.R. "Ma'naviyat" leksik-semantik kategoriyasiga oid sinonimlarning integral va differensial xususiyatlari	304
Sheraliyeva M.I., Maxmudjonova N. Cho'lponning "Kecha va kunduz" romanida qo'llanilgan sinonimlar tasnifi	307
Shukurova S. Psychological and social aspects of the tragedy of suicide in english and uzbek literature	309
Sindorov L.K. Oybekning "Navoiy" rominidagi oshxona buyum va jihozlariga oid leksemalar	312
Sobirova D.R. Tibbiy reklamalarda lokutiv nutqiy akt	315
Sotvoldiyeva I. Ingliz va o'zbek tillaridagi kollokvializmlarning qiyosiy tahlili	317
Suvanova M. Marosimlarga oid etnografik lakunalar lisoniy birlik sifatida	320
Tadjimatova G.Sh., Arslanbekova Sh.D. Language policy and the emergence of lingua franca among young language learners	323
Teshaboyev D.R. Ilmiy nutq uslubida qo'llanuvchi havola bo'lakli ergash gapli qo'shma gaplar	326
Teshaboyev D.R. Navoiy asarlarida qo'llangan "shaxs" arxisemali leksemalar tadqiqiga doir	329
Toliyeva Sh.I. Lingvistik ekspertizaning tasnifi masalasi	331
Toshboyeva O.E. Tilshunoslikda terminologiya va nominatsiya: nazariy asoslar va farqli jihatlar	334
Turdimurodova U. Linguistic and cultural features of alternative phrases in english and uzbek languages	337
Tuxtazarova S.U. Konsept - olamning konseptual manzarasining birligi sifatida	340
Tuxtazarova S.U. Linguaculturology: bridging linguistics and culture	343
Tuxtasinova Z. M. Haqoratning konsept sifatida voqelanishi	345
Uluqov N., Jalilova M. "Boburnoma"da Namangan viloyati toponimiyasi talqini	348
Uluqov N., Xalilova N. Qo'qon xonligiga oid tarixiy ayollar ismlarining lisoniy xususiyatlari	352
Umarova I.A. Isajon Sultonning "Alisher Navoiy" romanida tarixiy haqiqat va badiiylilik	355
Vaxobjonova R. Publitsistik uslubning leksik-semantik xususiyatlari	358
Xakimov A.A. Matn ustida ishlash yo'sinlari	361
Xalilova D., Qurbonov J. Ertaklarning tarkibiy va semantik xususiyatlari	363
Xamidova N.I. Eksperimental fonetika: xususiyatlari va imkoniyatlari	365
Xamidova N.Yu. Fransuz va o'zbek tillaridagi antonim so'zlarning qiyosiy tahlili	370
Xamroyeva D.J. Sarguzasht adabiyotida anaxroniyaning ko'rinishlari	373
Xidirov O.J. O'zbek tili korpusida so'z birikmalarini sintaktik teglash	375
Xolmuradova J.I. Shevaga xos so'zlarning shakl va ma'no munosabatiga ko'ra farqlanishi	378
Xudoyberdiyeva G.Sh. Ingliz adabiyoti adiblarining fantastik janrdagi asarlarida psixologik mahorat	382

Yuldashev J.U. Said Ahmad romanlarida o'xshatishlar lingvopoetikasi	385
Yuldasheva M.A. Badiiy adabiyotda pretsedent nomlar va ularning matn talqinidagi o'rni	388
Yuldasheva M.A. Exploring the role and impact of intertextual devices in literary texts	390
Yuldasheva M.A. Implicit meanings in english proverbs	393
Yusupova H.U. Specific features of bildungsroman in "The kiterunner" by Khaled Hosseini	397
Zarpillayeva Sh.Z. "Sabot va Samandar" romanida mumtoz adabiyot an'analari	400
Ziyadullayeva M.T. Lexical-semantic features of addressing women in english and uzbek languages	402
Абдувахובה Д.Э. Лексическая многогранность и богатство русского языка	405
Абдуллаева Б.К. Образы влюбленных и соперника	407
Абдуллаев Х. Раскрытие экологических метафор: исследование синергии языка и экологии посредством эколлингвистики	411
Агзамходжаева Ш.С. Образ влюбленного в суфийском учении Алишера Навои	413
Акбарходжаева Ф.А. Тиббиёт терминларининг белгили критериялари: шаклланиши ва ривожланиши	417
Алиева З.Р. Идеографический словарь как коммуникативная система и справочник для билингвов	421
Аскарлова Ш. Семантическая интерференция как источник ошибок при изучении третичного языка	423
Велишаева Э.С. Лингвостатистические характеристики общезыкового и индивидуально-авторского употребления фразеологизмов в художественной прозе В.В. Набокова	426
Джафарова Д.И. "Хотира" тушунчасининг тилшуносликдаги ўрни ҳамда фанлар билан боғлиқлиги	428
Зохидова Д. Навоий лирикасида ҳижроннинг поэтик талқини	432
Исмоилова М.И. Рус тилида поссессивликнинг ифодаланиши	435
Ишанкулова Г.Р. "Бобурнома" асаридаги жой номларининг лексикографик талқини	438
Камалходжаева С.С. Анализ речевого поведения следователя на допросе: судебная лингвистика раскрывает тонкости коммуникации	441
Каримова З.Ф. Ундов сўз-гапларнинг лингвопоэтик хусусиятлари	443
Каюмова Н.К. Фразеологизм как составная целостная единица языка лексические особенности фразеологизмов	446
Кушматова М.С. Структурно-грамматические особенности фразеологических единиц в русском, английском и узбекском языках	449
Мавланова Д.С. Лингвокультурные особенности пословиц в русском и английском языках	452
Мавланова Д.С. Роль и место пословиц и поговорок в системе языка и их лингвистические особенности	454
Махсудова Н. Халқ мақолларида ўзбек миллий қиёфаси	457
Мусаев А.С. Современная лингвистическая научная парадигма и структурализм	462
Мухторова М.М. Прагмалингвистическое исследование акта упрека в современном английском языке	465
Мўминова Г. Шавкат Раҳмон шеърятда эстетик идеалнинг ифодаланиши	468
Пўлатова Ў.С. Инглиз юридик терминларининг лексик – семантик ифодаланиши	472
Раҳманов Г.Н. О структурно-семантической классификации общественно-политической лексики	475
Умарова М.С. Применение корпусной лингвистики в компьютеризированном обучении иностранным языкам	478
Усманова Ш. Қўқон хонлиги давридаги ўзбек шоирлари ижодининг лингвомаданий хусусиятлари	480
Файзиева С.А. Совместимые лексические единицы входного и выходного языков: ядро параллельных текстов	484
Ходжаева Г.Б., Салаева Г.Ф. Ўзбек тилига сўз ўзлашиш жараёни	486
Худойбергенова Н.М., Жуманиязова Д.К. Лексический аппарат языка как динамическая система	489
Қурбонов А.Ш. Мавжуда Ҳамидова тавсифлаган ва илмий муомалага киритган асарлар	492

...Nomerga qaytib borarkan, hamon boshini chayqab o'z-o'ziga so'zlanardi:

“Imperiyasi chiribdi... Yiqilsa ham hech kim tankir qolmaydi. Mening miyamda shu bugun g'alati fikrlar qo'zg'aldi. Nimaligini o'zim ham bilmayman... Ilgari hech bunaqa gaplar yo'q edi. Allakimdan allanimalarni so'ragim, bilgim, o'rgangim keladi. Bir pirni topib — tariqat so'rasammi? Bir zakonchini topib — zakon so'rasammi? Yo bir muallimni topib — masala so'rasammi? Hayronman...” “Imperiyani kemaga o'xshaydi, deydi... Yo'q, kema, deydi, kema... Nimaligini bilsam edi! Imperiya, nima desam, oq podshoni, o'zini, pogonini ko'rsatdi. Oq podshoning nimaligini o'zi aytib berdi, o'zining kimligini o'zim bilaman, bugun yana ham ochiqroq bildim, ertaga juda ravshan bilsam kerak... Endi, yelkasidagi pogoni qoldi. Nima, azbaroyi xudo, bu imperiya? Kimdan so'rayman endi? Kimdan?!”

Miryoqubning bo'layotgan siyosiy voqealarga, atrofdagi insonlarga, o'ziga munosabati, kelajakdan xavotiri, ikkilanishlari – barchasi uning o'z-o'zi bilan muloqotida namoyon bo'ladi. Odatda, shaxs tashqariga chiqara olmaydigan fikrlarini, boshqa suhbatdoshlar bilan muhokama qila olmaydigan masalalarini ham ichida o'zi bilan muhokama qiladi. Bu esa intrapersonal muloqotning psixologik asoslaridan biri – fikr bildirishdan qo'rqish holatining namoyon bo'lishidir.

Shunday qilib, intrapersonal muloqot doim ham patologik jarayon sanalмай, sog'lom insonlarning ruhiy-hissiy holati bilan hamohang tarzda yaratilishi mumkin bo'lgan muloqot turidir. Intrapersonal muloqotda shaxs o'z “men”i bilan muloqot qilgani sababli adresat ham, adresant ham bir shaxsning o'zi sanaladi. Psixolingvistik nuqtayi nazardan intrapersonal nutq shaxsning o'z-o'zini baholashi, o'ziga munosabati, fikrlarini tashqi ovoz bilan bildirishdan qo'rqishi natijasi sifatida yuzaga chiqadi. Interpersonal muloqot esa boshqa shaxslar bilan muloqotga kirishishni anglatadi. Biz uchun ma'lum bo'lgan monolog, dialog, polilog kabi muloqot shakllarining barchasi interpersonal muloqotning turlari sanaladi.

Shunday qilib, muloqot ishtirok etuvchilarning xususiyatlariga ko'ra psixolingvistik nuqtayi nazardan intrapersonal muloqot (shaxsning o'zi bilan ichki muloqoti), interpersonal muloqot (shaxsning boshqalar bilan muloqoti: monolog, dialog, polilog) va kvazimuloqot (real suhbatdosh bilan xayoliy muloqot, xayoliy suhbatdosh bilan tasavvuriy muloqot, Yaratgan bilan muloqot) kabi turlarga bo'linadi. Bu muloqot turlarining barchasi insonning ongi, ruhiy holati bilan chambarchas bog'liqligi bilan ahamiyatlidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Ehondor, Beryl. Intrapersonal Communication as a Foundation for Personal Branding//https://www.researchgate.net/publication/313529725_Intrapersonal_Communication_as_a_Foundation_for_Personal_Branding_-_Beryl_Ehondor
2. Каган М.С. Мир общения. Электронный ресурс. https://www.studmed.ru/view/kagan-ms-mir-obscheniya-problema-mezhsobektnyh-otnosheniy_6bd5bde497e.html?page=8
3. Солижонов И. Бадий нутқ поэтикаси. Монография. Фарғона, 2023. Б.4.

UO'K 81

MAHMUDXO'JA BEHBUDIY PUBLITSISTIKASIDA SEMANTIK OKKAZIONALIZMLARNING NUTQIY VOQELANISHI

M.M.Masharipov, PhD, mustaqil tadqiqotchi, Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti, Toshkent

Annotatsiya. Maqolada ma'rifatparvar jadid adibi Mahmudxo'ja Behbudiy publitsistik asarlari matnidagi semantik okkazional yasalmalarning mohiyati, yaratilish sabablari, tiplari, uslubiy qo'llanishi hamda vazifalari haqida nazariy fikrlar bildirilgan. Bunday leksik birliklarning aniq misollar asosidagi lingvistik tahlili amalga oshirilgan.

Kalit so'zlar: leksik-semantik voqelanish, uzual ma'no, okkazional ma'no, kontekstual ma'no, individual ma'no, leksik qo'llash, barqarorlashganlik, ijtimoiy shartlanganlik, semantik tarkib, semantik qurshov.

Аннотация. В статье высказаны теоретические мысли о сущности, причинах создания, типах, стилистическом использовании и функциях семантических окказиональных созданий в тексте публицистических работ просветительского деятеля-джедаида

Махмудхожи Бехбуди. Проведен лингвистический анализ на основе конкретных примеров таких лексических единиц.

Ключевые слова: Лексико-семантическое изменение, обычное значение, окказиональное значение, контекстуальное значение, индивидуальное значение, лексическое использование, устойчивость, социально обусловленность, семантический состав, семантическая оболочка.

Abstract. The article enlightens theoretical ideas about the essence of semantic occasional constructions, the reasons for creation, types and methodological application and functions in the journalistic works of the enlightened jadid Mahmudhoja Behbudi. Linguistic analysis of such lexical units based on concrete examples is analyzed.

Key words: Lexical- semantic realization, common meaning, occasional meaning, contextual meaning, individual meaning, lexical application, stabilization, social conditioning, semantic content, semantic environment

Lisoniy sathda til birliklarining nutqiy qo'llanish tizimi ularning umumiy, barqaror tizimiga aynan mos kelmasligi ham mumkin. Bu, o'z-o'zidan, til birliklarining leksik-semantik voqelanishi, morfologik tuzilishining nutqda qo'llanishidagi o'zgachalikni keltirib chiqaradi. Nutqiy so'z yasalishida umumiy qoida va andozalardan chekinish holatlari ham kuzatiladi va buning natijasida g'ayriodatiy yasalmalar yuzaga keladi.

Ma'lumki, uzual va okkazional ma'nolar o'ziga xos xususiyatlarga ega. Uzual ma'no nutqdan tashqarida ifodalanishi bilan bog'liq [1;41]. Shu o'rinda ushbu ma'nolarning tavsifiga to'xtalib o'tish joiz:

Uzual ma'no (lot. usus – odat, qoida). So'zning lug'aviy sifatida bor, umum tomonidan qabul qilingan, umum qo'llanishdagi ma'no. Mas., *bosh* so'zining “tananing bo'yindan yuqori qismi”, “boshliq”, “rahbar” ma'nolari; *katta* so'zining “hajm, o'lchami nisbatan ortiq, ulkan”, “yosh jihatdan ortiq” ma'nolari uzual ma'nolardir. Qiyos. Okkazional ma'no [2;113].

Uzual ma'no so'zning semantik tarkibida mavjud bo'lgan ma'nosidir. U har gal nutqda yaratilmaydi. Til birligi sifatida, ma'lum kontekstda, boshqa leksik birliklar qurshovida o'z lug'aviy-grammatik (turkumiy) ma'nosi va shu turkumga xos grammatik shakl tashishi bilan namoyon bo'ladi. Buni *chiqmoq* fe'li misolida ko'rishimiz mumkin: 1. *So'fi mezonaga chiqib azon aytdi (A.Qodiriy)* 2. *Uning bosimi ikki yuzga chiqdi.* 3. *Shu vaqtda ichkaridan Oybodoq chiqib, Otabek yoniga keldi (A.Qodiriy).* 4. *Chigit unib chiqdi.* 5. *Quyosh chiqdi.* 6. *Uzumning suvi chiqdi.* 7. *Yiqilib qo'li chiqdi.* 8. *Kitob nashrdan chiqdi* [3;46].

“O'zbek tilining izohli lug'ati”da *okkazionalizm* termini “umumiste'molga muvofiq kelmaydigan, individual tarzda ma'noga ega bo'lgan til birligi” deb izohlangan (O'TIL, III, 103-bet). Yuqorida keltirilganlardan ma'lum bo'ladi, so'zning uzual ma'nosi tilda barqarorlashgan, ijtimoiy shartlanganlik xususiyatlariga ega bo'ladi va shu asosda lisoniy ma'no sifatida qaralishi lozim. Shu o'rinda har qanday badiiy asar mazmuniy maydonini shakllantirishda ishtirok etishi, biroq uzual ma'nodan alohida tarzda mavjudlik kasb etuvchi okkazional ma'no tushunchasi bilan bog'liq atamalar semantik tabiati va tarkibini yoritish maqsadga muvofiqdir. Chunki ular ham publtsistik asarlar tilining lug'aviy xususiyatini hosil qiluvchi muhim nutqiy unsurlar hisoblanadi. Ilmiy adabiyotlar va lug'atlarda bu haqda quyidagi muhim ma'lumotlar keltirilgan: **Okkazionalizm**. Mahsuldor bo'lmagan model asosida yasalgan va faqat shu nutqiy matnning o'zida qo'llangan so'z, individual-uslubiy neologizm [2;74].

Okkazional ma'no (lotincha tasodifiy) – Q. Muvaqqat ma'no [2;74].

Muvaqqat ma'no. So'zning ma'no tuzilishida shakllanib yetmagan, ma'lum individual qo'llanishda yuzaga chiqadigan ma'no: *Fan, san'atning gullari butun, to'plangandi suhbat uchun (Oybek).* *Kun haliyam issiq bo'lsa-da, har holda shabada yo'rg'alardi (M.Musayev)* [2;67].

M.Mirtojiev ushbu tushunchani shunday ta'riflaydi: “Okkazional ma'noli so'z doimo nutq tarkibida namoyon etuvchi so'z yoki so'zlar qurshovida bo'ladi. Chunki busiz okkazional ma'no hayot emas” [1;42]. Olim okkazional va uzual ma'no deb atalgan ushbu ikki tushunchaning farqini aniq ko'rsatadi: “Uzual ma'no okkazional ma'nodan farqli holda, faqat bir so'zning semantik tarkibiga kiradi. Masalan, “suyukli bola” okkazional ma'nosining ijobiy emotsional komponenti bilan

qo'zichoq, bo'taloq, toychoq, shunqor, do'mboq kabi so'zlarda ifodalash mumkin. Ruslarda *parasenok* so'zida ham ifodalanadi. Uzual ma'noni bir so'z ifodalaydi, ya'ni uni yana ikkinchi bir so'zda ifodalab bo'lmaydi. Okkazional ma'no mohiyati bilan nutq hodisasi bo'lib, o'ziga xos lug'aviy grammatik qurshovda namoyon bo'ladi, umumlisoniy mohiyat kasb etmaydi. Tilshunoslikka oid adabiyotlarda bunday ma'no "okkazional ma'no", "nutqiy ma'no", "kontekstual ma'no", "individual ma'no" kabi atamalar bilan nomlanib kelinadi. So'zning bunday ma'no bilan qo'llanishi esa "leksik qo'llash" deb yuritiladi [3;46].

So'zning semantik tabiatidagi leksik ma'no uzual va okkazional semasi bilan o'zaro farqlanadi. Uzual ma'no so'zning tarkibiga kirib, nutqdan tashqarida ham tushuncha ifodalaydi, lekin uni ifodalagan so'z boshqa so'z bilan munosabatga kirishganda voqelanishi, turli nutq talabiga ko'ra tanlanish imkoniyatiga ega bo'lishi, faqat bir so'zning semantik tarkibiga oidligi bilan xarakterlanadi. Okkazional ma'no esa nutq sharoitida ma'lum leksemalar qurshovidagi so'zda voqelanib, kontekstdan tashqarida ifoda bermaydi. O'zbek tilshunosligida okkazional leksikaning mohiyati, yaratilish sabablari, tiplari, lug'aviy va morfologik okkazional so'zlar, ularning uslubiy vazifalari qoniqarli yoritilgan [4].

Biroq badiiy, ilmiy, publitsistik asarlar matnidagi okkazional yasalishlarni o'rganish, til va nutq hodisalarini farqlash asosida ularning badiiy-estetik vazifalarini ko'rsatish hamda muallifning so'z yasalishidagi shaxsiy ijodiy yondashuvlarini tekshirish doimo ahamiyatli sanaladi. O'zbek tilida mavjud bo'lgan okkazional so'zlarning xarakterli materiallari hali yetarli darajada to'plangan va tadqiq qilingan deb bo'lmaydi. Bunday material turli adiblarning badiiy asarlari, publitsistik, satirik-yumoristik asarlari matnida mavjud. Mana shunday manbalar qatoriga Mahmudxo'ja Behbudiyning publitsistik asarlarini ham qo'shish mumkin. Adibning publitsistik asarlari matni yuzasidan olib borgan kuzatishlarimiz ularda bir qator xarakterli okkazional yasalmalar mavjudligini ko'rsatdi. Bulardan biri – **semantik okkazionalizmlar**. Bunday okkazional qo'llanish bir so'zning ma'no o'zgarishi sifatida yuzaga keladi. Bunda nutq jarayonida okkazional ma'no biror so'zga yuklanadi va shu so'z okkazional ma'noni namoyon etuvchi so'zlar qurshovida beriladi. U ifodalagan okkazional ma'no yuzaga kelgan matndagina voqe bo'ladi. Uni qurshab turgan, ya'ni u bilan bir birikma tarkibida joylashgan so'zlar shu okkazional ma'noga asoslangan so'zning namoyon etuvchilari hisoblanadi. Okkazional ma'no bilan voqelangan so'z boshqa so'z bilan birikmaga kirishmaydi, faqat o'z o'rnida va o'z nutqiy mavqeyidagina okkazional sifatida voqelanadi.

Adib o'zbek tilida avvaldan mavjud ba'zi so'zlarni favqulodda, yangi ma'nolarda qo'llaydi va natijada, ma'noviy okkazional qo'llash yuzaga keladi:

Xafaqon. "O'zbek tilining izohli lug'ati"da XAFAQON BO'LMOQ fe'li "1) diqqat bo'lmoq, siqilmoq, xunob bo'lmoq; 2) qon bosimi ortish kasaliga yo'liqmoq" tarzida izohlangan (O'TIL, IV, 392-bet). Mahmudxo'ja Behbudiy "Farg'ona xotiralari" nomli maqolasida bu so'zni maorif sohasiga ko'chiradi va unga favqulodda yangi ma'no yuklaydi: "*Buxoro va Samarqand darsxonalarini tartibi hamon mantiq, hamon chirib mansux bo'lganki, nahv va fiqh darslarini eshitsak, anqorib xafaqonmiz*" [5;298]

Tesha. Ma'lumki, "tesha" so'zi oddiy uy-ro'zg'or buyumi, mehnat qurolini anglatadi. Bu so'zni Mahmudxo'ja Behbudiy maktab, maorif sohasida yozilgan "Ilmning foydasi" nomli maqolasida ilmning, ilm egallash quroli sifatida so'zning semantikasiga qo'shimcha ma'no yuklaydi: "*Har bir birodarimiz ilm taomul etsun, ilm har bir zamon kasbu maishat teshasidur*" [5;190]. Demak, bu o'rinda "ilm" "teshaga" qiyos qilinmoqda va "ilm ma'rifatning qurolidir (teshasi)" degan fikr yuzaga kelmoqda.

Unvon. Odatda "*biror ish faoliyat sohasida vazifa darajasini ko'rsatuvchi faxriy nom*" ma'nosida ishlatiluvchi bu so'zni Mahmudxo'ja Behbudiy "*noyob asar*" ma'nosida qo'llaydi: "*Qo'lumni tokchaya uzottim, tizilmish kitoblardan biri keldi. Ko'rdimki, "Tuhfat ul-ahror" dir. Ochdim. Surxi (qizil siyohi) ila forscha shu mazmunli bir unvon yozilubdur*" [6;3].

Saqlamoq. Adabiy tilda "*ehtiyot qilmoq, asramoq, muhofaza qilmoq, omon qoldirmoq*" ma'nolarida qo'llanuvchi mazkur fe'lning "*tiyilmoq*" semasi adib maqolalari matnida ifodalagan. Bu sema so'z uchun favqulodda ma'nodir: "*Vasliy janoblari bilmayin na fikr ila tanazzul etibdurlarki, unday nimarsag'a javob yozmoq balosig'a giriftor o'lmoqdan qalamni saqlaymiz*" [6;23].

Ishlamq. Ushbu fe'ning ma'nolaridan biri "*harakatda bo'lmoq*", "*Yurmoq, Yurib turmoq*"; "*amal qilmoq*" dir (O'TIL, II, 256-bet). Hozirda tilimizda "*qonun ishlamayapti*" degan ibora ham bor.

M.Behbudiy ushbu ma'noni "Bizga isloh kerak" nomli maqolasida "*haqiqat ishlamayapti*", "*aksincha bid'at ishlayapti*" iboralariga singdirgan va so'zning favqulodda ma'nosi, ya'ni "*adolat yuzaga chiqmayapti*" ma'nosi vujudga kelgan. Aksincha, bid'atning avj olayotgani qarama-qarshi qo'yish usuli orqali ko'zda tutilayotgan holatning ochilishiga xizmat qilgan: "*Ulam o'zaydi. Axloq buzildi, ulamoi musulmoniyag'a johil va xoin, sarf-savodsiz kishilar qozi bo'ldi. Haqiqat ishlamadi, bid'at ishladi... Oh, zolim hukumat va missionerlar bizga nalar qildilar!*" [5;492].

Hosil. Bu ot leksema o'z ma'nosida "*natija, oqibat; yakun, samara; mazmun, mohiyat*" (O'TIL, V, 552-bet.) ma'nosida qo'llanadi. Mahmudxo'ja Behbudiy bir o'rinda bu so'zni "*pul*", "*mablag*" ma'nosida qo'llagan va unga favqulodda ma'no yuklagan: "*Muhtaram samarqandiy ko'ngulli mushaxxislar g'ayrat qilib, yana "Padarkush"ni Samarqandda yetiinchi mayda sahnag'a qo'yub, hosilini maktablarga sarf uchun berdilar*" [6;16].

Maosh. Ushbu so'z "*turmush, tirikchilik uchun zarur narsalar va ish haqi*" ma'nosini anglatadi. (O'TIL, II, 541-bet). Mahmudxo'ja Behbudiy "Ochlik balosi" nomli maqolasida *maosh* so'zini "*ne'mat*", "*nasiba*" ma'nosida qo'llagan hamda "*maosh oshasun*" birikmasida u favqulodda ishlatish holatini yuzaga keltirgan: "*Ey musulmon birodarlar, lozimki, har kim o'z kasbidan maosh oshasun, o'zgin foydalanmog'ni tashasun*" [5;490].

Yuqoridagi misollarda semantik okkazonalizmlar u yoki bu nutq vaziyatining asosini ifodalamoqda va matnda shu asosga urg'u berilmoqda. Matn tarkibidagi okkazonal ma'no lug'atdagi mavjud so'zlar orqali ifodalansa, publitsistning ko'zda tutgan maqsadi aniq ifodalalanmay qolishi ham mumkin. Shuning uchun tasvir obyekti asosini aniq ko'rsatish uchun muallif favqulodda boshqa so'z tanlash yo'lidan borgan va qo'llangan so'zlarning denotativ ma'nosiga muallif fikrini ifodalashga xizmat qiladigan yangi ma'no yuklangan. Bu leksemalarning okkazonal ma'noda qo'llanishining eng muhim xususiyatlaridan biri ularning muayyan matn bilan mustahkam bog'liqligi hisoblanadi.

Publitsistning mahorati til imkoniyatlardan shakl va mazmun mutanosibligini ta'minlagan holda o'z lisoniy intensiyalarini matnda namoyon qilishda foydalanishi bilan belgilanadi. Mahmudxo'ja Behbudiy publitsist sifatida so'zlarning bu kabi leksik-semantik voqelanishidan ustalik bilan foydalana olgan adib sanaladi. U maqolalari matnida XX asr boshlari davr adabiy tili so'z boyligidagi rang-barang shakl va ma'no munosabatdagi leksemalarni o'z o'rnida qo'llab, publitsistik uslubda ularni yangi estetik tushunchalarni ochishga xizmat qildirgan.

Mahmudxo'ja Behbudiy publitsistikasining asosiy mavzu va motivini yurtni mustamlakachilardan ozod ko'rish, ilm va ma'rifat orqali jamiyatni tanazzuldan olib chiqish, ozod yurtda fozil fuqaroni kamol toptirishga da'vat etish g'oyalari tashkil etar ekan, publitsistik asarlarining lug'aviy tarkibi, badiiy-funksional xususiyatlari ham mana shu maqsad sari yo'naltirilganligi ko'zga tashlanadi. Muallif omma bilan muloqotda publitsistik uslubga xos bo'lgan hozirjavoblik, hayotiy masalalarni mantiqiy mulohaza, dalil, asoslar bilan tushuntirish, isbotlash, o'quvchini bunga ishontirish, his-tuyg'ulariga ta'sir etish, tashviqot-targ'ibot usullaridan hamda shu maqsadga muvofiq holda tilning hissiy-ta'siriy vositalaridan o'rinli foydalangan. Publitsistika adibning maqsad va intilishlarini amalga oshirishda asosiy vosita bo'lib xizmat qilgan. XIX asr oxiri XX asr boshlarida o'zbek publitsistik uslubiga xos lisoniy me'yorlarning qaror topishida Mahmudxo'ja Behbudiy publitsistikasining o'z o'rnini bor. Okkazonalizmlar so'z yasalishi qonuniyatiga asoslanmagan, uzual qonun-qoidalarga nomuvofiq g'ayriodatiy yasalmalardir. Behbudiy publitsistikasida qo'llangan okkazonal yasalmalar shunday nomuvofiqlik zahirida yuzaga kelgan. Ularni muallifning so'z ijodkorligi, publitsistik matnda funksional-stilistik vositalar sifatida qo'llanishidagi o'ziga xoslik tamoyili nuqtayi nazaridan baholash maqsadga muvofiqdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Миртожиев М. Ўзбек тили семасиологияси. – Тошкент: Мумтоз сўз, 2010. – 269 б.
2. А. Ҳожиёв. Тилшунослик терминларининг изоҳли луғати. – Тошкент: Ўзбекистон миллий энциклопедияси давлат илмий нашриёти, 2004. – 164 б.
3. Ўзбек тили практикуми. 1-қисм. // Масъул муҳаррир: Сапаев Қ. – Тошкент, 2005. – 96 б.

4. Тошалиева С. Ўзбек тилида окказионал сўз ясалиши: Филол. фанлари номзоди... дисс. автореф. – Тошкент, 1998. – 27 б; Тўхтасинова О. Ўзбек тилида лексик окказионализмлар ва уларнинг бадий-эстетик хусусиятлари: Филол. фанлари номзоди... дисс. автореф. – Тошкент, 2007. – 26 б.

5. Маҳмудхўжа Бехбудий. Танланган асарлар 2-жилдлик. 1-жилд. (нашрга тайёрловчи Сирожиддин Аҳмад). – Тошкент: Akademnashr, 2018. – 512 б.

6. Маҳмудхўжа Бехбудий. Танланган асарлар 2-жилдлик. 2-жилд. (нашрга тайёрловчи Сирожиддин Аҳмад). – Тошкент: Akademnashr, 2018. – 312 б.

7. Ўзбек тилининг изоҳли луғати. V жилдли. I-V жилдлар. – Тошкент: O'zbekiston milliy ensiklopediyasi Davlat ilmii nashriёti, 2020.

UO'K 808.5

L. VILDERNING “PRERIYADAGI KICHKINA UY” ASARIDA TARIXIY JANR XUSUSIYATLARINING DAVR VA INSONLAR, KO'CHMANCHI OILA MUNOSABATLARI TASVIRI ORQALI IFODASI

A.Mavlonov, magistrant, Turkiston Innovatsiyalar Universiteti, Buxoro

Annotatsiya. *Ushbu maqola Laura Ingalls Uaylderning “Preriyadagi kichkina uy” asari, uning janr xususiyatlari, asarning tarixiy konteksti va hikoyalar bayonini tahlil qiladi. Maqolada Uaylderning chegara hayoti qiyinchiliklari va g'alabalarini, ko'chmanchilar va tubjoy amerikalik qabilalar o'rtasidagi murakkab munosabatlarni, shuningdek, chidamlilik, oila va ko'chmanchilik ruhining abadiy mavzularini o'rganadi. Yorqin bo'yoqlar va boy tasvirlar orqali muallif ushbu sevimli klassik asarning jozibasini yanada oshiradi.*

Kalit so'zlar: *“Preriyadagi kichkina uy”, Laura Ingalls Uaylder, tarixiy fantastika, chegara hayoti, Amerikaning O'rta G'arbiy qismi, chidamlilik, oilaviy rishtalar, ko'chmanchilar, tubjoy amerikalik qabilalar, madaniy tafovut, adabiy tahlil.*

Аннотация. *В этой статье представлен глубокий анализ «Маленького домика в прерии» Лоры Ингаллс Уайлдер, подчеркивающий его богатое повествование, тематическую глубину и исторический контекст. В нем исследуется, как Уайлдер отражает проблемы и триумфы приграничной жизни, сложные взаимоотношения между поселенцами и индейскими племенами, а также вечные темы устойчивости, семьи и духа первопроходца. Через яркие описания и острые моменты автор углубляется в непреходящую привлекательность и значение этой любимой классики.*

Ключевые слова: *«Маленький домик в прерии», Лора Ингаллс Уайлдер, историческая фантастика, пограничная жизнь, Средний Запад Америки, устойчивость, семейные узы, поселенцы, индейские племена, культурный разрыв, ностальгия, тематическая глубина, литературный анализ.*

Abstract. *This article provides an insightful analysis of "Little House on the Prairie" by Laura Ingalls Wilder, highlighting its rich narrative, thematic depth, and historical context. It explores how Wilder captures the challenges and triumphs of frontier life, the complex interactions between settlers and Native American tribes, and the timeless themes of resilience, family, and the pioneer spirit. Through vivid descriptions and poignant moments, the author delves into the enduring appeal and significance of this beloved classic.*

Key words: *"Little House on the Prairie", Laura Ingalls Wilder, historical fiction, frontier life, American Midwest, resilience, family bonds, settlers, Native American tribes, cultural divide, nostalgia, thematic depth, literary analysis.*

Laura Ingalls Uaylderning “Preriyadagi kichkina uy” asari tarixiy fantastika janriga kiruvchi asar bo'lib, 19-asrning oxirlarida Amerikaning O'rta G'arbiy qismidagi ko'chib yuruvchilar oilasining hayotini aks ettiriladi. Kitob Ingalls oilasining Viskonsin shtatidagi uyini tark etib, Kansasning keng dashtlariga joylashish yo'lidagi sayohatini bayon qiladi. Ushbu janrning asosiy xususiyatlaridan biri tarixiy tafsilotlarga e'tibor berilishidir. Uaylder o'sha davrning landshaftini, kundalik tartiblarini va madaniy me'yorlarini sinchkovlik bilan tasvirlab beradi, bu esa o'quvchilarga Ingalls oilasi dunyosiga sho'ng'ish imkonini beradi. Jumladan, kitob sabr-toqat, oilaviy rishtalar va ko'chmanchilik ruhi mavzularini o'rganadi. Og'ir ob-havo sharoiti, tubjoy amerikalik qabilalar bilan uchrashish va